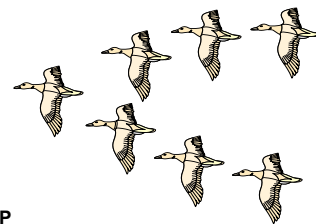


# In vogelvlucht



MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERKGROEP VAN HET HOEKSCHEWAARDS LANDSCHAP

Nummer 5, november 2001

## Ten geleide

Het houdt niet op! De kopij voor dit blad blijft binnenstromen. Er blijkt op het gebied van vogelen toch erg veel te gebeuren in onze Hoeksche Waard. Janus Verkerk en Peter de Barse geven een uitgebreid overzicht van alle lopende projecten en activiteiten.

Ditmaal veel over roofvogels, door Gerard Ouweneel, een uitgebreide stand van zaken door Martin Mollet en een braakbalonderzoek Uilen door Janus Verkerk en vele anderen.

Martin Benard doet verslag over het bijzondere vogelproject en Arjan de Jong over de trekvogeltellingen langs de Geertruida Agathapolder.

Gerard Ouweneel heeft naast vele nieuwtjes uit de regio een boekbespreking en verhalen over waarnemingen evenals Han en Martin Bernard en Gert Huijzers. Al met al een formidabele oogst! Peter de Barse tekende voor het verslag van de algemene vogelwerkgroep-vergadering van 29 maart 2001.

Auteurs, allen hartelijk dank voor de geweldige inzet! Houden zo!

Joke Boerlage  
Piet Bronder

## ADRENALINE ACHTER DE GLAZEN PUI II

Wees niet benauwd collega-vogelaars in de Hoeksche Waard, de vogelemoties die schrijver opdoet vanachter het venster thuis, zullen geen vaste rubriek worden in 'Vogelvlucht'. Want afgezien dat het aanmatigend is te veronderstellen dat ook maar een zinnig mens interesse heeft in hetgeen zich afspeelt aan de binnenzijde van de gevel van schrijvers' woning, zou zo'n rubriek als gevolg van gebrek aan ornithologische lotgevallen, spoedig aan bloedarmoede sneuvelen. Kennelijk wekte de eerste aflevering van 'adrenaline' te veel de indruk dat men zich, voorzien van het bestaan veraangenamende accessoires, maar achter het venster of in de tuin behoeft op te stellen, om van de volledige nationale avifauna te kunnen genieten. Geen sprake van.

Maar toch. Schrijver kwam begin-1969 wonen in de Hoeksche Waard. Ruim 30 jaar lang zag hij 7 maanden van het jaar, van oktober tot in april, zijn tuintjes uitsluitend in het donker. 's Morgens voor schemer weg en 's avonds na zonsondergang terug. De uren die tijdens weekeindes overschoten voor kijken naar vogels, werden besteed aan tellen en inventariseren in de Delta of daarbuiten. Voor het bestuderen van vogelgedrag, waarmee meestal veel tijd is gemoeid, ontbrak deze.

Die tijd is er nu meer, hetgeen enkele aangename dimensies aan het bestaan heeft toegevoegd, waarvan genieten van vogels rond het huis er een is. Hoewel, het is niet altijd genieten. Van al de fijne zomerse zangvogels die ongeveer 10 jaar geleden rond de in Plan Oost liggende woning in Maasdam waren te horen, resteerden zomer 2001 slechts Zwartkop, Tjiftjaf en Fitis. Een ook die komen allengs minder. Van Braamsluiper en Spotvogels valt al een paar jaar niet meer te genieten. Een Tuinfluiter was er voorjaar 2001 even, maar ook zo weer vertrokken. Nog wel zie ik soms een Grauwe Vliegenvanger, maar als die er al mocht broeden, dan is dat kennelijk elders in het wijkje. Zijn de volop op het toneel verschenen Eksters en Vlaamse Gaaien mede debet aan de gang van zaken? Best mogelijk. En het nog steeds

toenemende aantal katten? In de Verenigde Staten berekende men onlangs dat in dat land huiskatten 4.000.000 vogels per dag bemachtigen. Geprojecteerd op Europa, zal dat in ons werelddeel niet anders zijn. In Engeland vormen katten de mortaliteitsfactor nummer 1 voor Roodborsten. En waarom hier niet? Toen voorjaar 2000 achter in onze tuin een paartje Roodborsten een nestje bouwde tussen wat bussen op een plank en daarin 5 eieren produceerde, was de vreugde groot, maar van korte duur. Het nest raakte verlaten en nadien van de Roodborsten geen spoor. Echtgenote Els uitte het vermoeden dat katten in spel waren en sindsdien snelt ze, misbaar makend, de tuin in bij katten, Eksters, Vlaamse Gaaien en de zich het hele jaar rond, bijna dagelijks bij de vijferrand, of erin, opstellende Blauwe Reiger, die daar toch steeds opnieuw kikkers en vissen weet te vangen, ondanks dat naar menselijke berekening de voorraad al lang uitgeput had moeten zijn. Aan haar selectieve verjaagacties heeft Els dagwerk.

Als buiten, in het veld, doet de tuinvogelaar ervaringen op die diepe indruk maken. Helaas, ook in negatieve. In Plan Oost en trouwens ook elders in onze streek huizen zoveel Zanglijsters dat op bezoek zijnde, uit het oosten van het land afkomstige vogelaars, verbaasd reageren. Het zanglijsterkoor vanaf januari tot diep in het zomerhalfjaar is hier een van de aangename diversiteiten van het dagelijks bestaan. Voorjaar 2000 was er al dagenlang heftig gekrakeel tussen de Zanglijsters van twee wel zeer dicht elkaar belendende territoria. Op 7 april, snel achterelkaar, twee ploffen tegen de glazen voorpui met daarna twee stervende Zanglijsters op de voorliggende bestrating. Voor de elkaar territorium betwistende Zanglijsters was beide het conflict noodlottig geëindigd. Een knagend zelfverwijt dat dagenlang bleef woekeren, verwensingen richting Vogelbescherming Zeist omdat de kwistig aangebrachte roofvogelsilhouetten ook geen snars effect hadden en discussies in de sfeer van 'zet dan ook geen grote planten achter die pui' waren het gevolg. En ook de vraag hoeveel honderdduizenden, ja misschien wel een paar miljoen vogels in dit land jaarlijks sneuvelen door glazen puien, schermen en wat dies meer zij, zeker nu de Nederlander wordt aangepreut dat men zonder een aangebouwde glazen serre, iedere kans op een verder gelukkig bestaan als verkeken moet beschouwen.

Gelukkig is het lang niet alleen misère. Integendeel. Nadat al twee winters lang een Buizerd Plan Oost als thuisbasis beschouwde, was zomerhalfjaar 2001 ook regelmatig een exemplaar boven en soms tussen de huizen te zien. Een nieuwe tuinsoort? De Grote Bonte Specht komt dagelijks onze wegwijnende wilg bewerken voor voedsel, daarmee de echtelijke discussie levendig houdend of die wilg nu dient te worden geveld of niet. Ik vind van niet, temeer omdat de wijk-Groene Specht die boom nu ook heeft gevonden. Ook al omdat onlangs, op een onverwacht moment, een aardige en charmante mededorpsbewoonster de door haar van die Groene Specht gemaakte foto's kwam laten zien, kan men, om dan gesprekspartner te blijven, zo'n boom niet omhalen. Voorjaar 2001 bouwden Grote Lijsters, bezig met hun zegetocht door de Hoeksche Waard, een nest in een schuin tegenover staande els. Ze lieten de zaak later in de steek. Weer door optreden van Gaaien en/of Eksters? Of stelden de vogels de dekens niet op prijs die, enkele ochtenden per week, uit het op een paar meter van het nest gesitueerde zijraam, te luchten werden gehangen? Grote Lijsters staan te boek als uiterst kieskeurig in de buurt van hun nest.

Een bijzondere ervaring was die van 27 februari 2001 toen, zoals vrijwel dagelijks in die periode, het rond de huizen van Plan Oost patrouillerende sperwermannetje, weer eens paniek bracht onder onze tuinvogels. Vóór de in de achtertuin staande berging ligt een vlondertje, dat ongeveer acht centimeter ruimte openlaat met de onderliggende tegelbestrating. Sorry voor deze trivialiteit, maar daar moet u even doorheen om in te zien hoe merkwaardig vogelgedrag kan uitpakken. Toen die man Sperwer de tuin binnenstoot, schoot de standaard aanwezige winter-Roodborst radeloos onder dat vlondertje, hetgeen de Sperwer niet ontging. De vogel zette zich eerst even op de rand en daarna op de tegels, waarna hij, voorovergebogen onder het houtwerk loerend, snel voor de spleet heen en weer ging lopen, soms even inhoudend. Na ruim een minuut staakte de Sperwer het gedribbel en vloog hij naar de nok van overbuurmans' woning, waar hij nog lange tijd bleef posten. Van de Roodborst, die kennelijk óók een adrenalinestoot het hoofd te bieden had, viel die hele middag geen veer meer te zien.

GLO

## **OVER BRAAKBALLEN EN WOUGELS**

Via een buurvrouw van mijn ouders kreeg ik te horen dat er onder een overkapping van een niet in gebruik zijnde laad- en losplaats voor vrachtwagens op een industrieterrein een uil zou huizen. Toch wel nieuwsgierig naar wat het zou kunnen zijn, vroeg ik of ze wat braakballen konden regelen. Enige dagen later was ik reeds in het bezit van wat braakbalkruimels, waaruit ik niet kon opmaken van welke uil ze afkomstig waren. Uitgeplozen kwamen er behoorlijk wat insectenresten, (gedeelten van) een

woelmuis, ware muis en een spitsmuis uit. Een ransuil die spitsmuizen eet is uitzonderlijk, dus zelf naar de bewuste plek om braakballen te verzamelen. Bij de roestplaats aangekomen tref ik inderdaad een aantal braakballen aan, een beetje klein van formaat, die ik mee neem om te pluizen. Uitgeplozen geven ze hetzelfde resultaat als de eerste keer. Zeker een afwijkend eetgedrag door op de lamp te gaan zitten en insecten die op het licht afkomen naar binnen te werken, dacht ik. Er gaat nog geen lampje branden, waarna ik besluit om 's avonds te gaan posten om zekerheid te krijgen. Pa is altijd wel geïnteresseerd in uilen en wil graag mee.

Als we aankomen is de lamp al aan onder het afdak waar we de uil verwachten. Het waait stevig, maar ja, mogelijk komt hij dan juist uit de wind zitten. Uiteraard houden we ons verdacht op, op een industrieterrein tegen het donker worden. Het duurt dan ook niet lang of er schuift een politieauto langs zij. Wougels? bromt hij. Ik zeg, pardon? Wougels mompelt hij nog een keer, wijzend op mijn verrekijker die op het dashboard ligt. In een flits zie ik iets langs de lamp schieten! Daar heb je hem, zeg ik tegen Pa, pak mijn verrekijker en laat de politie voor wat het is. Verontschuldigd halen ze de politiebus uit mijn gezichtsveld.

Daar zit ie dan, keurig in het licht. En wat hebben we ontdekt? Ja wel, een slaapplek van een torenvalk!!!! Niet door-vertellen maar.

Han Benard

### **JAN VAN GENT IN BOOMGAARD.**

Op zondag 22 juli jl., een paar dagen voor ons vertrek naar Spanje, nog even naar de Tiendgorzen nabij de Nieuwendijk. Prachtig weer, lichte bewolking, aangename temperatuur en weinig wind, vooral het laatste kom je weinig tegen op de Hoeksche Waardse dijken. Dus prima omstandigheden om op het gemak te vogelen. De steltloper trek moet weliswaar nog op gang komen, maar enkele groepjes Kemphanen lopen tezamen met de eerste Watersnippen over de slikranden van de gegraven krekken. Lichte paniek onder een groep Huiszwaluwen attendeert me op een jagende Boomvalk die langs de dijk scheert en ogenschijnlijk geen acht slaat op de alarmerende Huiszwaluwen. De Huiszwaluwen trokken ook in de voorgaande bezoeken mijn aandacht en daarom ging ik de kolonie bij Van der Erve eens opzoeken. Een prachtige kolonie van ca. 17 nesten. De vogels die hier onder de overstek van een voormalig woongedeelte nestelen, worden door de eigenaar op een fraaie functionele wijze geholpen. De overlast van uitwerpselen wordt opgevangen door een "schijnoverstek" die een paar meter lager is aangebracht en geeft het idee van een overstek aan een uitbouw.

Inmiddels heb ik kennis gemaakt met Fred van der Erve, waar we al pratend over de zwaluwen ook bij andere soorten en de fruitteelt terechtkomen. Daar ik schijnbaar de indruk wekte iets met vogels te hebben, bracht Fred naar voren dat er een witte vogel met de snavel als van een Aalscholver in de boomgaard zit en of ik misschien weet wat dit zou kunnen zijn. Als vogelaar word je op verjaardagen en partijtjes wel eens meer met zulke raadseltjes geconfronteerd, maar deze was wel heel bijzonder.

Mijn nieuwsgierigheid was in ieder geval gewekt. Er naar toe. Fred gaf al aan dat de vogel in slechte conditie was. Even later verbazing alom, een Jan van Gent, behoorlijk onder de olie. De vogel verbleef aan de oever van een brede door de boomgaard lopende watering. De aanslag van de olie op de vogel had al dermate vormen aangenomen dat deze meestal bleef liggen en zich maar af en toe verplaatste. De vogel bleek ook aan één oog blind te zijn. Jammer van zo'n prachtige witte zeevogel met zwarte vleugelpunten, roomkleurige kop en kille blauwe ogen.



Een vogel die altijd van en op de zee leeft en binnen Europa broedt, met dikwijls indrukwekkende kolonies op de kliffen en rotspartijen langs de kusten van IJsland, Noorwegen, Groot-Brittannië, Ierland en Frankrijk. Met ontzag en genot heb ik op enkele van deze lokaties de wijze van vissen van

deze vogels waargenomen. Vissende Jan van Genten zijn in het najaar ook langs de Nederlandse kust te zien. Tijdens herfstvakanties hebben wij, met ons gezin, bij Westerslag op Texel goede ervaringen met langs trekkende en vissende Jan van Genten. Vanaf enkele tientallen meters hoogte storten ze naar beneden en vouwen op het laatst de vleugels in het verlengde van hun lichaam, om vervolgens na even onder water te zijn geweest bij voorkeur weer met vis naar boven te komen. Mijn ontzag zit vooral in de gedachte over de constructie van de kop om dergelijke klappen met het water te kunnen opvangen.

Nog even terug naar ons slachtoffer. Eén telefoontje naar de dierenambulance was voldoende om een kwartier later te arriveren en de vogel, via het Vogel- en Egelopvangcentrum aan de Zuidzijde, over te brengen naar het vogelopvangcentrum Vogelklas Karel Schot in Rotterdam. Recente navraag over de resultaten leverde weinig spontane reacties uit Rotterdam op en werd de conclusie getrokken, omdat er geen Jan van Genten waren uitgezet, dat de vogel het niet had gehaald.

Gert Huijzers

## BIJZONDERE VOGELSOORTEN PROJECT

De hoeveelheid gegevens die inmiddels sinds 1999, het jaar van verschijning van "Vogels van de Hoeksche Waard" en de start van dit project, is verzameld, is zodanig dat het meer dan de moeite waard is er een rapport van te maken. Het ligt in de bedoeling nog één jaar waarnemingen aan de bestanden toe te voegen, het jaar 2002 dus. Vervolgens kan er dan een bundeling van de meldingen van vier jaren worden gemaakt in rapportvorm, zodat iedere geïnteresseerde er kennis van kan nemen. Misschien is het niet eens zozeer in deze tijd dat de gegevens interessant zijn, maar waarschijnlijk wel in de toekomst. Wie weet welke soorten over pak weg 25 jaar zo algemeen zijn, dat het vreemd zou zijn de waarnemingen nog afzonderlijk bij te houden. Anderzijds zien we misschien nu nog af en toe soorten die dan wellicht nooit meer worden gezien. Wie zal het zeggen? Om die reden is een voor iedereen makkelijk leesbaar en toegankelijk overzicht gewenst. Voor sommige soorten zal een goed overzicht zijn te geven, van meer verborgen levende vogels of zangvogels zullen de meldingen slechts een deel van de aanwezige aantallen weergeven. De per soort gegroepeerde bundeling staat gepland voor begin 2003.

In het vorige nummer van In Vogelvlucht werd een overzicht van zeldzaamheden in 2000, soorten die maximaal drie keer werden gemeld, per abuis niet afgedrukt. Bij deze volgt de lijst hieronder alsnog. Soms zijn vervolgmeldingen weggelaten als het met zekerheid dezelfde vogel betrof. Staat uw waarneming er niet bij, dan kunt u er van uitgaan dat die soort meer dan drie maal werd waargenomen.

Martin Benard

## Jaaroverzicht 2000 van enkele schaarse vogelsoorten

02-01-00 Grote Jager	Nabij Haringvlietbrug (HGu)
04-01-00 Zwarte Mees	Klaaswaal (JBo)
08-01-00 Topper (7)	Spuimond (GHu, HBe)
09-01-00 Zwarte Mees	Nieuw-Beijerland (MBe)
15-01-00 Russische Kauw	Schenkeldijk (JVe)
19-02-00 Zwarte Mees	Klaaswaal (JBo)
26-02-00 Boomleeuwerik	Oudendijk Strijen (MKo)
27-02-00 Barmsijs	Korendijkse Slikken (PGr)
17-03-00 Kleine Bonte Specht	Esscheplaat (MKo)
09-04-00 Rode Wouw	Ventjagersplaten (AvL, LvL)

22-04-00 Strandplevier	Ventjagersplaten (AvL,LvL)
25-04-00 Kraanvogel	Maasdam (GOu)
28-04-00 Kwak	Biezengors Puttershoek (JVe)
28-04-00 Eider	Hollandsch Diep (GOu)
30-04-00 Steltkluut (2)	Ventjagersplaten (JVe)
11-05-00 Eider	Hollandsch Diep (GOu)
14-05-00 Wespendif	Oudeland van Strijen (JBo)
01-06-00 Witwangstern	Ventjagersplaten (HBe)
15-06-00 Porseleinhoen	Oudeland van Strijen (JVe)
31-07-00 Rode Wouw	Maasdam (GOu)
05-08-00 Krombekstrandloper	Ventjagersplaten (AvL,LvL)
05-08-00 Kwak	Ventjagersplaten (AvL,LvL)
05-08-00 Kwak	Kleiput OBL (FvG)
06-08-00 Buidelmees (2)	Oeverlanden Ventjager (GHu)
08-08-00 Lachstern (2)	Ventjagersplaten (AvL,LvL)
09-08-00 Kanoet	Ventjagersplaten (PGr, MBe)
12-08-00 Buidelmees	Oeverlanden Ventjager (AvL,LvL)
16-08-00 Temmincks Strandloper	Ventjagersplaten (GNe, MBe)
17-08-00 Temmincks Strandloper	Ventjagersplaten (AvL,LvL)
19-08-00 Draaihals	Kraagweg ZBL (MBe)
29-08-00 Zwarte Ooievaar (5)	Korendijkse Slikken (BHu)
29-09-00 Rode Wouw	Polder Klein Cromstrijen (MBe)
30-09-00 Rode Wouw	Oudeland van Strijen (Ovw)
07-10-00 Barmsijs	Geertruida Agathapolder (JBo)
15-10-00 Boomleeuwerik	Esscheplaat (MKo)
04-11-00 Sneeuwgangs	Korendijkse Slikken (PGr)
15-11-00 Ruigpootbuizerd	Oudeland van Strijen (GOu)
09-12-00 Kleine Bonte Specht	Esscheplaat (MKo)
17-12-00 Mandarijneend (2)	Putten Oude Maas (AvL,LvL)
20-12-00 Ruigpootbuizerd	Zomerlanden Gorzenbos (PGr)

## DWERGGANZEN IN DE HOEKSCHE WAARD WINTER 2000-2001

Onder West-Europese vogelaars hebben de in het Oude Land van Strijen overwinterende Dwergganzen de Hoeksche Waard inmiddels een stevige reputatie bezorgd. Met het woord 'Lesser Whitefronted Geese' in het hoofd en/of op de lippen doorkruisen tijdens het winterhalfjaar vogelaars van een handvol nationaliteiten de smalle wegen van het Oude Land van Strijen, maar weten ze ook steeds meer de route te vinden naar de Korendijksche Slikken, waar winter 2000-2001 veel langer Dwergganzen verbleven dan de maximaal 3 weken die het Oude Land van Strijen aan een contingentje onderdak wist te bieden.

Vroeg in het seizoen, op 26 september 2000, meldde Eddie Douwma uit Anjum dat Dwerggans 414 daar met 4 jonge vogels was gearriveerd. Op 29 oktober 2000 was het gezelschap Dwergganzen in Anjum gegroeid tot 15 vogels, waarvan 414 met 4 jongen nog steeds deel uitmaakte en waarbij zich ook een paartje met 3 jongen gevoegd had. Op 14 november waren die vogels nog steeds in Anjum present.

De eerste waarneming van een Dwerggans uit het Oude Land van Strijen dateert van 6 december, een ongeringde adult, enigszins mank lopend exemplaar, tussen ganzen langs de Vlaamse Weg. De Anjumse groep van 15 Dwergganzen heeft zich waarschijnlijk omstreeks half december naar het Oude Land van Strijen verplaatst. Op 25 en 26 december bevond zich een groep van 10 exemplaren in St. Anthoniepolder, welk gezelschap zich prima liet bekijken vanaf de Zuiddijk (med. A. van der Linden). Op 13 januari 2001, tijdens de midwintertelling, vielen in het Oude Land van Strijen maximaal 15 Dwergganzen te tellen, zij het niet in één gezelschap. Kort nadien moet deze groep het Oude Land van Strijen hebben verlaten, met trouwens vrijwel alle andere ganzen. Op dit moment is (nog) niet bekend hoe het dit gezelschap in Nederland verder verging.

Ondertussen was op 31 december 2000 op de Korendijksche Slikken een gezelschap van 9 Dwergganzen ontdekt, bestaande uit 6 volwassen vogels waarvan 3 met een ringcode en 3 juvenielen (med. G. Huijzers). Dit moet dus een andere groep geweest zijn dan het Oude Land van Strijen-

contingent. Deze vogels, die soms ook te zien waren onder Simonshaven op het eiland Putten (med. A. van der Heiden), werd voor het laatst op de Korendijk gezien op 18 februari 2001. Op 23 februari 2001 kreeg auteur vanuit Anjum bericht dat daar 13 Dwergganzen waren teruggekeerd. Of dit vogels betrof van de Oude Land-groep of het Korendijk-contingent is dus onbekend.

Afgezien van losse exemplaren en het groepje van 3 Dwergganzen, waarvan 2 voorzien van een ringcode, dat tot maart op verschillende plaatsen in de Hoeksche Waard en daarbuiten werd opgemerkt, heeft de 'klassieke' overwinteringsplaats het Oude Land van Strijen tijdens winter 2000-2001 slecht maximaal 3 weken een gezelschap Dwergganzen onderdak geboden. Dit kan in zoverre een teken aan de wand zijn, dat na half januari 2001 het Oude Land van Strijen voor een periode van circa 2 weken nagenoeg gansloos was. Zoals bekend, is inmiddels gebleken dat instructeurpiloten, afkomstig van de Rotterdamse luchthaven Zestienhoven, de open ruimte van het Oude Land van Strijen regelmatig gebruiken om hun leerlingen onderricht te geven in het uitvoeren van simultaannoodlandingen. Verschillende waarnemers hebben kunnen constateren dat de manoeuvres die de alsdan zeer laag boven het Oude Land komende vliegtuigjes uitvoeren, een enorme onrust brengen onder de ganzen. Zeker nu Staatsbosbeheer, overigens terecht, met enige trots via het beheerstijdschrift 'De Levende Natuur' heeft gemeld dat het Oude Land van Strijen een nieuw winterkwartier vormt voor de op mondiale schaal bedreigde Dwerggans, doet de organisatie er goed aan maatregelen te nemen dat aan het gedoe met vliegtuigjes boven het Oude Land van Strijen een einde komt. Noblesse oblige. Tot slot: Via een briefkaartbericht gedateerd 15 juni 2001 uit Lapland van Eddie Douwma en Bosse Fägerström (de Zweedse dwerggansprojectcoördinator), valt te lezen dat daar in een groep van 20 Dwergganzen in ieder geval de vogels met de codes 409, 990, 989, 090, 843 en 093 te vinden waren. Maar de befaamde nummer 414 niet. Er waren op 15 juni paartjes tot broeden gekomen!

Vanaf deze plaats aan allen die hun waarnemingen van Dwergganzen tijdens 2000-2001 beschikbaar stelden, veel dank. Met hierbij tevens een oproep voor 2001-2002!

GLO

Literatuur:

Anonymus. 2001. Nieuw Dwerggans-winterkwartier. In de rubriek 'Uit de reservaten van Staatsbosbeheer'. De Levende Natuur 102: 140.

## **ROOFVOGELSPEKTAKEL BOVEN MAASDAM**

Natuurlijk weet iedere Hoeksche Waardse vogelaar dat men anno heden in onze streek niet lang met het hoofd in de nek hoeft te lopen of men ziet een of meer soorten roofvogels, het gehele jaar door. In de vorige uitgave van 'In Vogelvlucht' heb ik geprobeerd aan te geven dat dit ruim 30 jaar geleden wel anders uitpakte. Maar 7 soorten roofvogels binnen 2 uur boven het dorp, ja, boven het huis, dat is (nog?) geen alledaagse gebeurtenis. Dit overkwam auteur op 29 april jl, tussen 13.00 en 15.00 uur. Toegegeven, tijdens die 2 uur werd het uitspannel bijna onafgebroken afgespeurd.

Nu klinkt '7 soorten roofvogels binnen 2 uur' opgeklopter dan het in feite is. Want van die 7 zijn er 6 broedvogel in de Hoeksche Waard, waarvan weer 5 binnen een straal van zo'n 2 kilometer rond Maasdam. Op de wat achterdochtige vraag 'welke soorten dan' heb ik sinds die 29e april al enkele malen een opsomming gegeven. Hier dan weer: Buizerd, Bruine Kiekendief, Sperwer en Torenvalk zijn dagelijkse kost boven Maasdam en, naar ik vermoed, eveneens boven de andere dorpen in de Hoeksche Waard. Mits men maar gelegenheid heeft regelmatig naar boven te kijken. De vijfde was een Boomvalk, mijn eerste voor zomer 2001. De vogel bleef tenminste een half uur boven Plan Oost jagen. De weken nadien waren regelmatig Boomvalken te zien, hetgeen mogelijk te maken had met een broedgeval op een hoogspanningsmast, niet ver buiten het dorp (med. A. Verkerk). Voltreffer was de overkomende Zwarte Wouw, om 14.50 uur, richting noordoost, hevig geattaqueerd door een van de Buizerds. Nog niet bekomen van de opwinding kwam, enkele minuten later, vanuit het noordoosten, dus richting Puttershoek/Oude Maas, een wijffe Havik op Maasdam aan. Deze vogel begon, hoog boven het dorp, rondjes te draaien. Eenmaal alle rapporten over broedende roofvogels in onze streek gedurende zomer 2001 gerangschikt hebbend, zal wellicht blijken dat ook deze Havik nog binnen een 2 kilometer straal rond Maasdam heeft gebroed. Dat worden er dan 6 van de 7 die broedvogels zouden zijn. Nogmaals, er waren tijden dat het anders was.

GLO

## ATTENTIE VOOR VREEMDE VALK(EN?)

Het ziet er naar uit dat wij in de Hoeksche Waard en trouwens in het gehele (noordelijke) Deltagebied bij het waarnemen van een grote valk van het postuur van een Slechtvalk, er goed aan doen niet klakkeloos ervan uit te gaan inderdaad met deze soort te doen te hebben. Alweer wat langer geleden viel via de Dutch Birding vogellijn te beluisteren dat zich een Lannervalk zou ophouden op de kop van Goeree en Schouwen en het tussenliggende westelijk bekken van de Grevelingen. Hoewel natuurlijk niet zeker, zou dit het exemplaar kunnen betreffen dat Ben van der Velden en auteur op 29 november waarnamen, rustend op een akker bij de Scheelhoek op Goeree. Daarbij ging het om een forse valk, lange vleugels, in het bezit van zware baardstrepen, voorzien van zeer donkerbruine bovendelen en met een donkere, dicht gebandeerde borst. De schedel was okerkleurig, voorzien van zwarte randen. Ook na het thuis overhoop halen van een rijtje roofvogelhandboeken bleef de twijfel knagen of het nu een hybride was tussen Slechtvalk en een Lannervalk of zelfs wellicht een Saker, òf dat het zelfs om een Laggarvalk kon gaan, de donker vorm van de Lanner van het Indiase subcontinent. Uit de gele ring die de vogel aan de linkerpoot droeg, bleek in ieder geval dat het om een valk ging waarmee valkeniers in de weer waren geweest.

Kort na de ervaringen van die 29e november 2000 kwam Gert Huijzers met een relaas op de proppen over een vreemde valk op de Korendijksche Slikken en vertelde het 's Gravendeelse broederduo moeite te hebben met een grote valk op naam te brengen die ze in het Oude Land van Strijen hadden gezien.

De volgende eveneens niet tot tevredenheid stemmende valkenervaring viel op 24 januari 2001. Tijdens een vaartocht met het Staatsbosbeheerschip over het Haringvliet met Slechtvalken op het Lebreteiland, de Korendijksche Slikken en een paartje op de Slijkplaat, hield zich nabij de oeverbescherming aan de buitenzijde van de gorzen tussen Stad aan het Haringvliet en Den Bommel een grote valk op, die Jacques van der Neut, René van Loo, Wigger Pen en auteur een poosje aangenaam bezig wist te houden. De vogel had een prooi bemachtigd, die hij op de bewuste dam zat te kroppen. Het ging om een individu wat tengerder van postuur dan Slechtvalk, die veel weg had van een onvolwassen Lanner. Maar niet alle waarnemers konden zich voor de volle honderd procent achter de diagnose Lannervalk scharen, óók niet na een 'second look' via de diaserie, die nu de ronde doet langs enkele Europese roofvogelspecialisten. Veel response levert die enquête trouwens nog niet op.

De beide daaropvolgende en mijn tot dusver laatste waarnemingen van 'vreemde' grote valken in onze contreien vielen op 2 april 2001 en op 25 mei 2001, respectievelijk boven de Weelse Dijk onder Strijen en boven mijn woning in Maasdam (sorry). Deze vogels brachten veel deining onder Spreeuwen, Kieviten, huisduiven en meeuwen. Beide malen ging het om valken die wat slanker overkwamen dan een Slechtvalk, in het bezit van lichte onderzijde, donkere vleugeluiteinden, bruinige bovendelen, maar wel voorzien van een donkere staarteindband, die een echte Lanner behoort te missen. Mogelijk ging het beide malen om dezelfde vogel, maar zelfs dat weet ik niet zeker, zoals ik trouwens tot dusver bij alle vier de waarnemingen niet tot een definitieve determinatie durfde te komen, ondanks een paar driffig volgeschreven velletjes met waargenomen kenmerken. Ik wacht dus gretig een vervolg af.

Het kan heel goed zijn dat het steeds om hybriden ging, waarbij valkeniers bij de kweek één of zelfs enkele van de grote valkensoorten hebben betrokken. Bij het valkeniersgilde schijnen zich lieden te bevinden die zich als doel stellen een supervalk te kweken. In Duitsland kwam zo'n ontsnapt exemplaar onlangs tot paarvorming met een wilde Slechtvalk, welk legsel succes boekte. Een kwalijke ontwikkeling. Zeker nu dichtbij de Hoeksche Waard, op het industrieterrein van Moerdijk, een paartje Slechtvalken tot broeden komt, verdient het aanbeveling het gehele jaar door aan waargenomen Slechtvalken een 'second look' te besteden.

GLO

Literatuur:

Forsman, D. 1999. The raptors of Europe and the Middle East. T & AD Poyser. Londen.

Grimmet, R., C. Inskipp & T. Inskipp. 1998. Birds of the Indian Subcontinent. Christopher Helm, A & C Black, Londen.

Jonsson, L. 1994. Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Tirion. Baarn.

## **VISSERIJ VENTJAGERSGAATJE UITGEBREID**

Zowel het Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij als de Provincie Zuid-Holland staan op het punt gevolg te geven aan het verzoek van de op het Haringvliet opererende beroepsvisser Nobel, om diens bestaande visserijrechten uit te breiden. Het gaat daarbij om visserij-activiteiten in de 2 grote krekken die het natuurmonument de Korendijksche Slikken doorsnijden en voorts om een verruiming om ook in de maanden juli en augustus met fuiken te mogen vangen in het Ventjagersgaatje. Op dit moment kan al in de maanden april tot en met juni op het Ventjagersgaatje worden gevestigd. Gelet op het grote belang van het Ventjagersgaatje annex Ventjagersplaat voor watervogels, was en is die situatie al ongewenst. De verruiming van de visserijrechten zoals nu wordt overwogen, staat dan ook haaks op de noodzaak alle visserijactiviteiten in het gebied af te bouwen. Zo is de Ventjagersplaat een belangrijk ruigebied voor Grauwe Ganzen. De rui start half mei waarbij de vogels voor 4 weken het vliegvermogen missen. De honderden Grauwe Ganzen pendelen dan vanaf de Ventjagersplaat over het Ventjagersgaatje heen en weer naar de oeverlanden om daar te fourageren. Vanaf juni concentreren zich Knobbelswanen om er te ruien, een periode die beide maanden juli en augustus omvat, waarin de vogels zes weken lang het vliegvermogen missen. Zomer 2001 ruiden er 650 exemplaren, waarbij de Knobbelswanen het gehele gebied bestrijken. Voorts ruien juist op het Ventjagersgaatje vele honderden duikeenden, een categorie vogels die, zo hebben de ervaringen onder andere op het IJsselmeer ons ingescherpt, juist bijzonder gevoelig is voor visserijactiviteiten. Ook al omdat het Ventjagersgaatje annex Ventjagersplaat een geheel vormen en door de aanleg van eilanden (waarop zich Dwergsterns vestigden) het streven erop is gericht het gebied te laten uitgroeien tot het grootste en voornaamste watervogelrustgebied in de Noordelijke Delta, is de dreigende toestemming om de visserij-activiteiten uit te breiden juist in die cruciale maanden juli en augustus, onbegrijpelijk en ongewenst. Vogelbescherming Nederland beraadt zich over stappen.

GLO

## **GROTE STERNS OP DE VENTJAGERSPLAAT**

Op 7 juni jl, bij aankomst omstreeks 14.00 uur in de waarnemingshut 'De Visarend' bij de Ventjagersplaat, rustten op het vóór de hut gelegen plaatje o.a. 3 adulte Grote Sterns. Na ongeveer een kwartier gingen de vogels op en vlogen ze over het Ventjagersgaatje weg in westelijke richting. In 'Vogels van de Hoeksche Waard' staat de Grote Stern te boek als een onregelmatige doortrekker in zeer klein aantal van het Hollandsch Diep en Haringvliet. Een waarneming tijdens het broedseizoen, dus buiten de trektijden, valt derhalve buiten dit patroon. De dichtstbijzijnde broedkolonie van Grote Sterns ligt op de in het westelijk bekken van de Grevelingen gelegen plaat de Hompelvoet, waar zomer 2001 bijna 3000 paren broeden (mededeling Krijn Tanis). Mogelijk waren de drie Grote Sterns afkomstig uit deze kolonie. Ook echter valt niet uit te sluiten dat de vogels afkomstig waren van het eiland Griend in de Waddenzee. Enkele dagen eerder, op 2 juni, spoelde als gevolg van harde noordwestenwind, een deel van de nesten van de circa 8000 paren tellende kolonie Grote Sterns weg. Het kan zijn dat na deze gebeurtenis de desbetreffende oude vogels op drift geraakt zijn.

GLO

## **BROEDVOGELS VAN DE OEVERLANDEN VENTJAGERSPLATEN IN 2001**

In het voorjaar van 2001 werden de Oeverlanden van de Ventjagersplaten (circa 36 hectare) ten noorden van de Hellegatsdam op broedvogels geïnventariseerd. Doel van de inventarisatie was om inzicht te krijgen in wat 30 jaar successie doet met de broedvogelbevolking in soorten en aantallen. De oeverstrook kent een wisselende breedte. Een groot deel wordt in beslag genomen door (moeras)bos, met voornamelijk wilg, voorzien van een rijke onderbegroeiing, ook zijn er flinke rietkragen en gedeelten met struweel.

Door middel van onder meer zeven integrale inventarisatieronden van maart tot en met juni, werden 42 soorten broedvogels vastgesteld, goed voor 544 territoria. Hiervan komt alleen de Rietzanger voor op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare soorten, daarnaast zijn er enkele niet-jaarlijkse broedvogels die op de genoemde lijst staan. Door de rijke (onder)begroeiing en de ligging aan het Haringvliet komt in dit langgerekte gebied een aantal soorten in hoge dichtheden voor, zeker in vergelijking met de rest van de Delta.

Op de Oeverlanden van de Ventjagersplaten is sprake van een toename van holenbroeders, wat wordt verklaard door het ouder worden van het bos en het veel aanwezige dode hout. Ook de meeste soorten van riet en ruigte zijn toegenomen, wellicht omdat de rietvelden aan de westkant niet meer worden gemaaid. Alleen de Rietgors laat een duidelijke afname zien. Mede door een serie zachte winters waren sommige standvogels ruim vertegenwoordigd.

Door de jaren heen blijken de Oeverlanden een steeds rijker en gevarieerder broedvogelbestand te hebben gekregen.

Aantallen en dichtheid (per 10 ha.) van broedvogels van de Oeverlanden Ventjagersplaten in 2001

Soort	Aantal territoria/ broedparen	N/10 ha.	Soort	Aantal territoria/ broedparen	N/10 ha.
Fuut	1	0,3	Rietzanger	8	2,2
Aalscholver	5	1,4	Bosrietzanger	33	9,1
Nijlgans	1	0,3	Kleine Karekiet	48	13,2
Bergeend	7	1,9	Spotvogel	1	0,3
Krakeend	7	1,9	Grasmus	9	2,5
Wilde Eend	28	7,7	Tuinfluitter	43	11,8
Buizerd	2	0,5	Zwartkop	19	5,2
Fazant	20	5,5	Tjiftjaf	30	8,2
Meerkoet	4	1,1	Fitis	56	15,4
Holenduif	1	0,3	Staartmees	8	2,2
Houtduif	22	6,0	Matkop	6	1,6
Koekoek	1	0,3	Pimpelmees	8	2,2
Grote Bonte Specht	6	1,6	Koolmees	19	5,2
Winterkoning	72	19,8	Boomkruiper	8	2,2
Heggenmus	15	4,1	Gaai	2	0,5
Roodborst	1	0,3	Ekster	5	1,4
Nachtegaal	3	0,8	Zwarte Kraai	6	1,6
Blauwborst	6	1,6	Spreeuw	4	1,1
Gekraagde Roodstaart	4	1,1	Vink	1	0,3
Merel	11	3,0	Kneu	1	0,3
Zanglijster	5	1,4	Rietgors	7	1,9

Bovenstaande is een samenvatting van een uitgebreid rapport, inclusief vergelijking met het verleden en verspreidingskaarten. Geïnteresseerden kunnen een exemplaar daarvan verkrijgen bij ondergetekenden.

Han en Martin Benard

## STAND VAN ZAKEN ONDERZOEKJES

Twee jaar geleden, najaar 1999, verzond ik onder andere aan een aantal leden van onze vogelwerkgroep enquêteformulieren met het verzoek mee te werken aan een onderzoek naar terreingebruik van in het noordelijk Deltagebied doortrekkende en overwinterende Blauwe Kiekendieven. De response was moedgevend en bereidheid om mee te werken groot. De resultaten van het onderzoek zijn inmiddels gepubliceerd in het tijdschrift 'Het Vogeljaar'. Ieder die tijdig gegevens inzond, ontving een kopie van deze publicatie.

Wat later ging een tweede verzoek om medewerking rond om extra aandacht te besteden aan broedende Brandganzen. Van deze soort werd in Nederland in 1988 het eerste nest gevonden. In 2000 overschreed alleen al in het Deltagebied het aantal nesten de 500 stuks, zodat het beslist wel de moeite waard is vast te leggen hoe die de populatiegroei verliep en welke factoren een rol speelden. Het resultaat ligt bij de redactie van het tijdschrift 'Limosa' en ook van dit verhaal zal te zijner tijd ieder die gegevens verstrekte een afschrift ontvangen.

Dan heb ik de euvele moed opgevat weer een beroep te doen op collega-waarnemers, in en buiten de streek. Het zal dan weer om ganzen gaan en wel om zomerconcentraties. Ieder van wie ik weet dat men in zijn excursiegebied tijdens de zomermaanden te maken heeft met wilde ganzen, met name Grauwe Ganzen en Brandganzen, zal ik een vragenlijstje zenden. Afgezien van de interessante ruicyclus die ganzen doormaken, wil ik het onderzoekje ook toespitsen op terreingebruik, zulks onder andere omdat vanuit de agrarische hoek kritische kanttekeningen worden geplaatst over het optreden van ganzen tijdens de zomermaanden.

GLO

## **AANSCHAF AVIFAUNA VAN NEDERLAND DEEL 2 VOOR IEDERE VOGELAAR BIJNA NOODZAAK**

Aan boeken over vogels kan men veel geld uitgeven. Zelfs heel veel geld. De bibliofiele vogelaar die zich als doel heeft gesteld om alles aan boeken die verschijnen over vogels in zijn boekenkast te krijgen, moet een Dagobert Duck zijn om die doelstelling te realiseren. Vogelaars staan dus altijd voor (moeilijke) keuzes van 'dat boek dan nòg maar wel, maar die uitgave dan helaas overslaan'. Daarbij komt dan nog dat als gevolg van de ongunstige valutaverhouding tussen het britse pond sterling en de euro, de vaak en veel begerenswaardige vogelboeken die in Engeland verschijnen, op het Europese continent in aanschaf pijnlijk kostbaar zijn geworden.

Nu echter is een boek verschenen waar geen vogelaar omheen kan. Een boek van eigen bodem. In 1999 voorafgegaan door deel 1 dat de zeldzame in Nederland voorkomende vogelsoorten bespreekt, kwam begin mei 2001 deel 2 uit. Dit deel behandelt de status en het voorkomen van ruim 250 algemene broeden- en trekvogels in Nederland, soorten dus waarop vogelaars kans hebben deze tegen te komen op excursie binnen of buiten de Hoeksche Waard, deels zelfs rondom het huis, in feite interessanter dus dan de zeldzaamheden. Dit deel 2, met de titel 'Algemene en schaarse vogels van Nederland', is royaal voorzien van kaarten, diagrammen, tabellen en een keur aan soms adembenemende foto's. Degene die geïnteresseerd is aan welke veranderingen de vogelsoorten die hij ziet de afgelopen decennia blootstonden, kan terecht in dit 496 pagina's deel 2. En wanneer hij zich afvraagt waarom hij nu de ene soort meer ziet en de andere veel minder vergeleken met het tijdstip dat begonnen werd met het kijken naar vogels, geeft dit boek ook antwoord. Zoals trouwens op nog veel meer vragen. De 'Avifauna van Nederland' deel 2 kost F 89.90 in de winkel, maar als men lid is van de NOU, SOVON, KNNV of DBA, daan gaat er F 10.00 van de prijs af. Men moet dan wel het boek bestellen bij de KNNV Uitgeverij, Postbus 19320, 3501 DH Utrecht. Die F 79.90 zijn dan weer wel exclusief de verzendkosten.

GLO

## **INVENTARISATIE WERKZAAMHEDEN VAN DE VOGELWERKGROEP**

Wat nu volgt is ronduit indrukwekkend. Wat een lijst van werkzaamheden in onze Hoeksche Waard en Tiengemetten! De kracht is dat allerlei ideeën spontaan opkomen en vervolgens met een enorm enthousiasme worden opgestart. Daar blijft het niet bij, want van daaruit ontstaan projecten die jaar na jaar worden uitgevoerd. Dat de Hoeksche Waard voorlopig de status van Nationaal Landschap heeft gekregen is mede te danken aan al dit werk. Kortom geweldig! Als we wat vergeten zijn, laat het dan even weten.

### **Tellingen**

Er wordt heel wat afgeteld. Bijna geen vogel ontsnapt aan onze aandacht.

- Atlasproject: afgelopen drie jaar heeft elke afdeling hieraan meegedaan met als resultaat volledige dekking van de HW: nu is het wachten op de nieuwe Atlas.

- Roofvogeltelling begin januari: alle afdelingen doen hieraan mee.
- In de winter de maandelijkse provincie tellingen (zes keer):
  - Noord: Gebieden langs de Oude Maas
  - Oost: Oudeland van Strijen, putten langs de Oude Maas, grondbergingsvelden van de suikerfabriek, Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen
  - Zuid: Hellegatsplaten
  - West: Oosterse en Westerse laagjes, Korendijkste Slikken, Kleiput, Spui tussen Kleiput en Droge Staart en Oude Maas ter hoogte van Klein Profijt.
- Telling van ganzen en zwanen: Korendijkse slikken, Raepshille, Land van Essche, Albert Pieterspolder, Strijensepolder, Mariapolder en ABH Cromstrijen.
- Inventarisatie van de broedende roofvogels door onze roofvogelmensen: hierbij een vrijwel volledige dekking van roofvogelnesten in de HW en op Tiengemeten, alles prachtig in kaart gebracht en in samenwerking met Werkgroep Roofvogel Nederland (WRN).
- Inventarisatie van steenuilen (alleen afdeling West).
- Inventarisatie Eeuwes en Fazanteneiland.
- Huiszwaluwenproject: Zonder meer uniek! Volgens ons is er elders in Nederland nergens een gebied waar zo gestructureerd reeds 15 jaar lang de ontwikkeling van de huiszwaluw wordt gevolgd. Hiervan wordt jaarlijks een prachtig rapport opgesteld, waarin ook de resultaten zijn opgenomen met betrekking tot het
- Oeverzwaluwproject (sinds 4 jaar).
- Broedvogelmonitoring (BMP) volgens richtlijnen Sovon, dit jaar ernstig belemmerd door de MKZ-crisis:
  - Korendijkse Slikken (ook ten behoeve van Natuurmonumenten als eigenaar van de KS)
  - Tunnelbos Heinenoord (vanaf 2001)
  - Zeehondenplaat (vanaf 2001 en ten behoeve van de eigenaar Staatsbosbeheer).
- Hellegatsplaten worden maandelijks het hele jaar rond geteld.
- De Oude Tol en Kleiput worden vanaf 1996 zeer frequent geïnventariseerd.
- Bijzondere soorten broedvogels in het Groot Koninkrijk.
- Vijfjarige (broed)vogelmonitoring (start in 2001) van minimaal 10 natuurontwikkelingsgebieden ten behoeve van het Waterschap, verdeeld over de afdelingen.
- Broedvogelinventarisatie Oeverlanden Ventjagersplaten, alleen in 2001 ten behoeve van de Avifauna van Goeree-Overflakkee inclusief hoofdstuk schrijven voor deze Avifauna.
- Melden aan RIKZ van broedende kustvogels (kleine plevier, kluut, meeuwen, sterns).
- PTT-routes: Een drietal routes, Oudeland van Strijen-Hellegatsplaten, langs de Oude Maas en omgeving 's-Gravendeel.
- Herfsttrektellingen: Oude Barendrechtse brug, De Staart en vanaf 2001 weer bij de Haringvlietbrug.

## Projecten

- Braakbalonderzoek: op 15 tot 20 locaties worden braakballen verzameld en vervolgens uitgepluisd. Voornamelijk van de ransuil, echter ook bos- en kerkuil. Jaarlijks worden tussen de 1000 en 2000 prooidieren vastgesteld. Hierbij wordt samengewerkt met de Zoogdierenwerkgroep HWL, de Vereniging van Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) en de Provincie (Bureau Natuur).
- Registratie Bijzondere Vogelsoorten Hoeksche Waard. De aantekeningen van ons allen (ja toch?) worden nu systematisch verzameld en verwerkt tot belangrijke informatie voor Sovon en HWL.
- Redactie van ons informatiebulletin 'In vogelvlucht', nu al onmisbaar!

## Overige werkzaamheden (deels ook projectmatig)

- Bescherming weidevogels.
- Nestkasten bouwen en plaatsen, met name torenvalk, steenuil en kerkuil.
- Monitoring kerkuilen.
- Tegengaan van roofvogelvervolgning waaronder rapportering middels sterfteformulieren in samenwerking met WRN.
- Overleg gemeente Strijen i.v.m. bescherming gier- en huiszwaluwen.

- Aanleveren kopij voor In Vogelvlucht, Kompas en HWL-nieuws.
- Talloze publicaties van onze topauteur 'GLO'.
- Melden bijzondere waarnemingen in het kader van BSP (Bijzondere soorten Project) aan Sovon
- 'Vergaderingen' van de afdelingen (de ene vaker dan de ander), coördinatorenoverleg en de tweejaarlijkse VWG-vergaderingen
- Deelnemen aan overlegstructuren binnen en buiten HWL.
- Ringgegevens zwanen en ganzen verzamelen en melden.
- Opruimen schuur t.b.v. de boerenzwaluwen.
- Actief meedraaien in natuur- en vogelcursussen.
- Educatie aan alle HW-kinderen door het actief meedoen aan de 'natuurpaden'.
- Verzorgen van excursies, waaronder DE jaarlijkse ganzenexcursie op de eerste zaterdag van het nieuwe jaar. Dit is al meer dan 25 jaar (eerst vanuit de KNNV en later door de VWG) traditie!
- Globale inventarisatie twee boomgaarden (eenmalig in 2001) in verband met Eurogap certificering voor de eigenaren.

Je mag even bijkomen.

Ga vooral zo door!!!

Janus en Peter

## TREKVOGELTELLING GEERTRUIDA AGATHA

Vanaf 1999 houden we trektellingen in het noorden van de Hoeksche Waard. Zoals eerder hierover bericht vinden deze tellingen plaats op de laatste zaterdagochtend in september en vier zaterdagochtenden in oktober. De locatie is de Geertruida Agatha polder met de telplek op een dijk op enkele honderden meters van de Oude Maas.

De registratietijd hebben wij vastgesteld op een half uur voor zonsopgang tot twee-en-een-half uur later. Van de vogels registreren wij onder andere soort, aantallen en vliegrichting.

Doel van de telling is het verkrijgen van statistische informatie uit de meerjarige veldgegevens.

Momenteel is de afdeling bezig met de tellingen van dit jaar. Hier volgt nog een verslag van vorig jaar (2000).

Koploper in aantal blijft de spreeuw. De kievit is goede tweede, gevolgd door de graspieper. Verder is het aantal watersnippen opvallend: 110 stuks waarvan 95 op één ochtend (21/10).

Ten opzichte van het voorafgaande jaar was het aantal waarnemingen in 2000 over de gehele linie wat minder. De enige aanwijsbare factor is een zaterdag met dichte mist en dus weinig waarnemingen (een interessante vraag is overigens of dit hoofdzakelijk ligt aan de mindere zichtbaarheid of aan een geringere trek). Voor de rest is dit volgens mij toeval, willekeur, mede gevoed door weersomstandigheden op de betreffende dag en op de dagen ervoor, en door de omstandigheden in noordelijke gebieden zoals in Noord-Duitsland en Scandinavië.

Eens te meer is duidelijk dat meerjarige veldgegevens nodig zijn die dergelijke variaties uitsmeren.

Inmiddels zijn wel een aantal vaste patronen te ontdekken. Zo verstrikt het eerste kwartier met nauwelijks waarnemingen, dikwijls helemaal zonder. We krijgen dus iedere ochtend in het veld de gelegenheid om langzaam op te warmen!

Ter illustratie, gemiddeld over 1999 en 2000 is de aantalverdeling per kwartier als volgt.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0,5%	10½%	15%	19%	10%	12%	8%	8%	9%	7%

Pas na het eerste kwartier komt de trek dus daadwerkelijk op gang. Na het zesde kwartier neemt het aantal waarnemingen weer geleidelijk af.

Ook is reeds een patroon te ontdekken in soorten die eerder in het seizoen trekken dan andere. Graspiepers bijvoorbeeld pieken eerste helft oktober. Vinken half oktober. Veldleeuwerik, zanglijster en koperwiek pas tweede helft oktober.

Inmiddels hebben we ook een aantal andere kruisverbanden aangelegd; ms-excel leent zich daar uitstekend voor.

Zoals "aantallen per kwartier per soort", wat moet aangeven welke vogels wat vroeger op de ochtend trekken en welke later. Ook hebben we getracht te komen tot een zgn. "gemiddelde trekrichting" maar we zijn er niet helemaal uit hoe je dit nu statistisch aanpakt.

Een aardige exercitie is het extrapoleren van het totaal waargenomen aantal, van de registratie-afstand van 100m. tot de gehele noordfront van de Hoeksche Waard en van 2½ uur per week naar 2½ uur iedere dag gedurende de 5 weken. Dan komen we al op een aantal van 2,76 miljoen trekvogels per seizoen over de Hoeksche Waard!

En dan heb ik nog begrepen dat slechts ongeveer de helft van de trek waarneembaar is (zichtbaar en/of hoorbaar) en dat de 2½ uur in de ochtend ongeveer de helft van de activiteit van de dag omvat. Dus nog even een factor 4 erbij!

Verder hoorden we vrijwel iedere ochtend een waterral uit het nabije riet en werd de eerste teldag meteen opgefleurd door een slechtvalk die laag overvloog.

Op de vierde teldag kwamen in zuidwestelijke richting twee Grote Gele Kwikstaarten over. Dit is vermeldenswaard omdat we naderhand vernamen dat bij een trektelling bij Kinderdijk dezelfde ochtend ook twee exemplaren zijn gezien. Afgaande op tijd en vliegrichting is het goed mogelijk dat dit dezelfde exemplaren zijn geweest.

Overzicht trektellingen								
- waarnemingen binnen 100m.								
- tijdsduur 2,5 uur; van 30 minuten voor zonsopgang tot 2 uur na zonsopgang								
Aantal soorten/Dag	dag 1	dag 2	dag 3	dag 4	dag 5	Jaartotaal		
1.999	18	20	27	28	23	43		
2.000	26	21	8	24	14	42		
							HW front	HW front
Aantal vogels/Dag	dag 1	dag 2	dag 3	dag 4	dag 5	Jaartotaal	Jaartotaal	5 hele weken
1.999	404	309	1.023	2.386	584	4.706	423.540	2.964.780
2.000	506	392	342	2.283	547	4.070	366.300	2.564.100
gemiddelde 1999/2000	455	351	683	2.335	566	4.388	394.920	2.764.440
minimum	404	309	342	2.283	547	4.070		
maximum	506	392	1.023	2.386	584	4.706		
Gem. aantal per soort/Dag	dag 1	dag 2	dag 3	dag 4	dag 5	Jaartotaal		
1.999	22	15	38	85	25	109		
2.000	19	19	43	95	39	97		

Arjan de Jong

## **UITBREIDING VAN HET ROOFVOGEL ONDERZOEK.**

### **Methode**

Zoals elk jaar zijn ook dit jaar weer de broedgevallen van de roofvogels geïventariseerd. Zoals ondertussen denk ik iedereen wel weet zijn we dit jaar echter wat verder gegaan en hebben we geprobeerd ook zicht te krijgen op het broedresultaat en wat andere broedbiologische gegevens.

Ook hebben we, in samenwerking met een ringer, 6 buizerdjongen en 2 sperwerjongen geringd. Dit waren trouwens, op één mannetje buizerd na, allemaal vrouwtjes.

Alle nesten zijn gevonden door bekende nesten te controleren en in bekende territoria en geschikte bosjes ed. te zoeken naar nieuwe nesten. Het zoeken gebeurde behalve natuurlijk door te kijken naar roofvogels, aan de hand van geluid (kekken ed.) en sporen (plukplaatsen, uitwerpselen en ruiveren). Tijdens het zoeken moet de verstoringen per bosjes kort worden gehouden om oudervogel niet te lang van eventuele eieren weg te houden.

Sommige nesten zijn alleen vanaf de grond bekeken anderen zijn in het nestjongen stadium ook een keer beklommen. Sommige jongen zijn (volgens de methoden beschreven in "Handleiding Veldonderzoek Roofvogels" van Rob Bijlsma 1998) gemeten en gewogen. Met behulp van de tabellen in datzelfde boek kan dan van dat nest het legbegin worden berekend. Voor de buizerds waren dat 5, 9, 10 en 15 april en één sperwer begon op 29 april.

Bij de buizerds hebben we de prooien ook systematisch genoteerd, in volgorde van aantallen waren het: mollen, fazanten, (jonge) haas, postduif, jonge spreeuw, houtduif, ekster en een heel jong eendekuiken.

Verder zijn deze gegevens gebruikt om een bijdrage te doen aan het WRN / SOVON nestkaarten project, er zijn 16 nestkaarten ingestuurd: 9 buizerd (allen geslaagde broedpogingen), 3 havik (1 geslaagd), 3 sperwer (2 geslaagd), 1 boomvalk (geslaagd). Dit betekent ook dat we (Henk, Ronald en ik) volgend jaar een vergunning krijgen voor nestonderzoek.

### **Opmerkelijke dingen**

Het ging goed én slecht met de havik; er waren 7 broedpogingen (van 3 is de nestplaats onbekend), maar zeker 2 zijn er verstoord. Opmerkelijk en bedenkelijk vond ik de havik (code SB, zie de kaartjes) die op een buizerdnest van vorig jaar is gaan broeden, helaas vonden we op een dag 4 eieren (op een dubieuze manier) kapot op de grond.

Opmerkelijk ook vond ik dat de sperwernesten die ik vond alle drie maar 2 of 3 eieren / jongen hadden wat niet echt veel is.

### **Bijdragen aan het roofvogelonderzoek**

Het zijn best grote gebieden, en als mensen een bijdrage willen leveren (graag !) dan kan dat op drie manieren:

- Meedoen met de roofvogelwerkgroep en een stukje Hoeksche Waard onder de hoede nemen, en dat systematisch doorzoeken en monitoren (dit vereist 2 wekelijkse rondes, en kost toch best wel wat tijd en inspanning).
- Hetzelfde als hierboven maar dan voor een roofvogelnest dat zich in een gebiedje bevindt dat toch al door iemand wordt gemonitord.
- Zoektips geven, zoals als "bij dat bosje zie ik vaak een sperwer", die wij kunnen gebruiken om te zoeken (dit betekent niet dat elke losse melding tot een zoektocht zal leiden, maar bij een vondst volgt zeker respons).

Om meldingen beter bruikbaar te laten zijn (bijvoorbeeld voor nestkaarten) zouden we graag de meldingen met datum erbij willen krijgen en het liefste in betekenisvolle termen zoals:

"Buizerd op nest", "Ouder vloog van nest", "Ouder zit op nest", "Buizerd in de buurt van nest", "Waarschijnlijk broedgeval", "Zeker broedgeval, resultaat onbekend", "Geslaagd broedgeval, aantal jongen onbekend", "Geslaagd broedgeval, 2 jongen",

"2 Jongen gezien"

En dus liever niet: "Daar en daar zit een buizerd". Bij voorbaat bedankt,

Martin Mollet

## OVERZICHT VAN DE BROEDENDE DAGROOFVOGELS VAN DE HOEKSCHE WAARD 2001

Soort	Hoeksche Waard	Tiengemeten	Noordelijke Ventjager	Totaal
Buizerd	23	3	2	28
Havik	7			7
Sperwer	6			6
Boomvalk	2			2
Bruine Kiekendief	25	7		32
Torenvalk	38	1		39
Totaal	101	11	2	114

Betekeningen:

2 = 2 jongen, mislukt = broedpoging maar mislukt, -- = geen broedpoging, ?? = poging, resultaat onbekend,

geslaagd = geslaagde broedpoging, aantal jongen onbekend,

bewoond = paartje aanwezig, broedpoging onbekend

### Hoeksche Waard

Buizerd						
23	code	Plaats	Atlasblok	Jongen 18	Opmerking	Nest gemeld door
1	SF	Suikerfabriek	37-58-53	2	jongen geringd	Janus Verkerk
1	BD	Boomdijk	43-27-24	mislukt		Janus Verkerk
1	BM	Binnenmaas	43-18-53	mislukt		Martin Mollet
1	OB	Oud Bonaventurasedijk	43-18-53	mislukt		Janus Verkerk
1	PB	Peppelbos	43-38-11	2	jongen geringd	Janus Verkerk
1	SB	Steenbergen	43-28-51	2	jongen geringd	Janus Verkerk
1	JH	Jachthaven Strijensas	43-38-15	3		Janus Verkerk
1	MP	Mariapolder	44-21-52	1		Janus Verkerk
1	LB	Leeuwenburg	43-28-14	1		Janus Verkerk
1	EP	Esscheplaat	43-38-23	3		Janus Verkerk
1	TP	ABH Torensteepoldersek.	43-27-52	2		Ronald
1	DD	Dubbeldam	43-28-14	2		D.v. Houweligen
1	GK	Groot Koninkrijk	44-11-11	??		Cees Mesker
1	GH	Geertruida Agatha Polder	37-58-43	mislukt		Rob & Mieke
1	KS	Goudswaard (Slikken)	43-14-53			A. Giljam / HvL
1	PB	Piershil (Bos)	43-15-11			Henk van Leenen
1	GG	Piershil (Groote Gat)	43-15-53			Henk van Leenen
1	DL	Piershil (Terrein DWL)	43-15-24			Henk van Leenen
1	WP	ZB Westerse polder	43-26-42			Henk van Leenen
1	DW	Dromweg	43-15-43			Henk van Leenen
1	ND	Noorddijk	43-15-45			YDA. Benard / HvL
1	RD	Reedijk	37-57-53			Janus / MCM /

23	code	Plaats	Atlasblok	Jongen 18	Opmerking	Nest gemeld door
						HvL
1	SW	Sluisjesweg	43-15-42			Rob Burgmans

Gemiddeld aantal jongen per succesvol broedpaar (18/9): 2

Havik						
-------	--	--	--	--	--	--

7	code	Plaats	Atlasblok	Jongen 5	Opmerking	Nest gemeld door
1	EP	Esscheplaat	43-38-22	??	Niet gevonden	Ronald / Martin
1	SB	Steenbergen	43-28-51	mislukt	4 eieren, vernield	Janus / Martin
1	HT	Heinenoordtunnel	37-57-35	mislukt	2 eieren, verstoord	Janus / Martin
1	GA	Geertruida A. Polder	37-58-43	4		Ronald / Martin
1	GK	Groot Koninkrijk	44-11-11	??	nestplaats onbekend	Janus
1	EK	Ambachtsheerlijkheid	43-37-13	??		Gerard Ouweneel
1	KS	Korendijkse Slikken	43-14-41	1		HvL/ P.Groeneweg

Sperwer						
---------	--	--	--	--	--	--

6	code	Plaats	Atlasblok	Jongen 7	Opmerking	Nest gemeld door
1	IT	A29, Intratuin	43-26-14	2	jongen geringd	Martin Mollet
1	TA	A29, tussen de snelweg	43-16-34	mislukt	2 eieren, mislukt	Martin Mollet
1	VS	Bovenweg/vuilstort	43-28-32	??	nest niet gevonden	Janus Verkerk
1	KW	Geluidswal 's Gravendeel	44-11-52	3		A. & L. v.d. Linden
1	ML	Mijnsherenland	43-17-32	2	nestplaats onbekend	Han Benard
1	HO	Heinenoordtunnel Oost	37-58-41	mislukt	verlaten	Joke/Sjoerd/Freek

Gemiddeld aantal jongen per succesvol broedpaar (7/3): 2,3

Boomvalk						
----------	--	--	--	--	--	--

2	code	Plaats	Atlasblok	Jongen 3	Opmerking	Nest gemeld door
1	144	Langedam paal 144	44-21-11	2		Cees Mesker
1	132	Hoogspanningsmast 132	43-18-34	2		Martin Mollet

Bruine Kiekendief						
-------------------	--	--	--	--	--	--

25	code	Plaats	Atlasblok	Jongen 21	Opmerking	Nest gemeld door
2	1,2	Korendijkse Slikken	43-14-42	??		A. Giljam
2	3,4	Korendijkse Slikken	43-14-41	3 3		A. Giljam
2	12 13	Groote Gat	43-15-53	??		Henk v. Leenen Rob ter Horst

25	code	Plaats	Atlasblok	Jongen 21	Opmerking	Nest gemeld door
1	14	Westerse Laagjes	43-26-41	??		Evert Dolman
1	15	Heinenoordtunnel	37-57-35	??		Janus Verkerk
1	16	Zomerlanden Gorzenbos	37-57-34	??		Janus Verkerk
2	17 18	Oosterse Laagjes	43-25-33 43-25-34	??		Evert Dolman
1	20	Barendrechtse Brug	37-58-41	??		Martin Mollet
3	21 22 23	Ambachtsheerlijkheid	43-37-12 43-37-13 43-37-24	??		Gerard Ouweneel Evert Dolman
1	24	Buisleidingstraat	43-38-31	??		Janus Verkerk
2	25 26	Zeehondenplaat	43-38-23 43-38-24	4		Janus Verkerk
2	27 28	Bonaventura natuurontw.		4		Cees Mesker
1	30	Oudeland Strijen, Preesman	43-17-45	??		Janus Verkerk
1	31	Oudeland Strijen	43-18-41	4	jongen geringd	Janus Verkerk
1	32	Oudeland Strijen, Molenweg	43-18-52	??		Janus Verkerk
1	33	Groot Koninkrijk	44-11-11	3		A. & L. v.d. Linden
1	34	Mariapolder	44-31-11	??		Janus Verkerk

Torenvalk

38	code	Plaats	Atlasblok	2000 62	2001 98	Opmerking	Nest gemeld door
1	1	1 <sup>e</sup> Kruisweg 28	43-16-23	4	4		H. v Leenen
1	5	Spuidijk 38a	37-56-41		3		„
1	7	Spuidijk 18	37-55-54	4	3		„
1	9	Ruisseweg (boomg.)	37-56-51	2	3		„
1	14	Nw. Piershilseweg 4a	43-15-24	4	4		„
1	16	Sluisjesdijk 37	43-15-32	4	4		„
1	17	Pinksterweg 3	43-15-42		4		„
1	22	Oud-Cromstr.Dijk WZ 120	43-16-54	??	4		„
1	24	Kraagweg 2 zijkant loods	43-15-44	5	4		H. v Leenen
1	25	Zwartsluisje/Eendrachtsweg	43-25-13	3	3		„
1	26	Zwartsluisje 47	43-15-	3	3		„
1	29	Koninginneweg 10	43-25-35	4	4		„
1	31	Lange Eendragtsweg	43-25-11		3		„
1	32	Prov.weg thv HMpaal. 16.2	37-57-43		7	2x bezet totaal: 7	H v Leenen
1	33	Greversweg in populier	43-25-31		bewoond		A. Giljam/ HvL
1	34	Vuurbaken	43-16-32		3		H. v Leenen
1	35	Sluisjesweg (boomg)	43-15-42		4		R. Burgmans/ HvL
1	36	Steegjesdijk	43-15-21		4		R. Burgmans/ HvL
1	1	Oudendijk	43-27-25	2	mislukt	mislukt door kauw	Ronald in't Veld
1	2	Hoekseweg	43-17-54	4	1		Ronald in't Veld
1	3	Zuidijk 23a	43-17-35	2	4		Ronald in't

38	code	Plaats	Atlasblok	2000 62	2001 98	Opmerking	Nest gemeld door
							Veld
1	4	Zwanegatsedijk	43-17-35	1	3		Martin Mollet
1	5	Zuiddijk 18	43-18-31	mislukt	mislukt	mislukt door kauw	Piet Bronder
1	7	Trambaan West	43-18-43	3	3		Piet Bronder / RiV
1	9	Mookhoek-1, in gaarde	44-21-21	geslaagd	geslaagd		A. LeeuwenBurgh
1	11	Mookhoek -3, caravan	44-21-22	geslaagd	geslaagd		Ronald
1	12	Mookhoek -4, to.caravan	44-21-21	geslaagd	geslaagd		Martin
-	13	Polderdk Fruitgaarde	43-18-32		mislukt	mislukt door kauw	Ronald / Martin
1	15	Mariapolder	44-21-52	4	3		Ronald in't Veld
1	16	Suikerfabriek	37-58-54	??	geslaagd		A. & L. v.d. Linden
1	19	Schuringsedijk	43-26-24	??	3		Evert Dolman
1	21	Middelweg	43-27-41	geslaagd	geslaagd		Evert Dolman
1	22	Straatweg	43-26-15	4	3		Janus / Martin
1	24	Reedijk	37-57-54	5	2		Freek Sturuss
1	25	Kreupeleweg 50	43-17-41	4	5		Joke Boerlage
1	27	Golfbaan	43-26-53		geslaagd		Ronald
1	28	Maasweg	43-17-23	--	4		Ronald / Martin
1	30	Boomdijk 29c	43-17-22	??	3		Johan/Arjan/Ri V
1	31	Kreupeleweg 47	43-17-42	bewoond	0	mislukt, had 5 eieren	Joke Boerlage

### Tiengemeten Eiland

Buizerd							
3	code	Plaats	Atlasblok	Opmerking		Gemeld door	
2	T1 T2	Tiengemeten 2 paar	43-25-21 43-24-35			A. Giljam	
1	T3	Tiengemeten	43-25-31			A. Giljam/ H.v.Leenen	

Bruine Kiekendief							
7	code	Plaats	Atlasblok	Opmerking		Gemeld door	
7	5-11	Tiengemeten Blanke Slikken 7 paar	43-24-23 43-24-24 43-24-34 43-24-35 43-24-45 43-25-41			Anton Giljam	

Torenvalk							
1	code	Plaats	Atlasblok	Opmerking		Gemeld door	

1	code	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Gemeld door
1	33	Tiengemeten	43-25-31	natuurbroed	Anton Giljam

### Noordelijke Ventjager

Buizerd					
2	code	Plaats	Atlasblok	Opmerking	Gemeld door
1	VO	Noordelijk VJP Oost	43-36-22		Evert Dolman / YDA Benard
1	VW	Noordelijk VJP West	43-35-23		Evert Dolman / YDA Benard

### UITKOMSTEN BRAAKBALONDERZOEK HOEKSCHE WAARD EN TIENGEMETEN 2001.

Afgelopen winter werden opnieuw van een groot aantal locaties braakballen verzameld. In totaal werden van 15 winterroestplaatsen van Ransuilen en respectievelijk 2 en 3 locaties van Bos- en Kerkuil de prooidieren geanalyseerd. De laatste jaren is dit een gezamenlijke actie van enkele fanatieke leden van de Vogel- en van de Zoogdierwerkgroep.

Nooit eerder werden zoveel prooidieren gedetermineerd. In totaal ging het deze keer om 2781 ex!! Een prestatie van formaat.

Al vanaf 1994 worden van een aantal van deze locaties de gegevens opgegeven voor monitoringprojecten van de provincie en van de VZZ. (Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming)

Het ieder jaar opnieuw volgen van de uitkomsten in prooidierkeuze van Hoekschewaardse uilen maakt het mogelijk om fluctuaties in muizenpopulaties en de reactie hierop van uilen in kaart te brengen.

Zo was afgelopen jaar een topjaar voor de Veldmuis. Maar liefst 79% van alle gevonden prooidieren waren Veldmuizen. De bezetting van uilen op de meeste winterroestplaatsen was dan ook behoorlijk goed. Op twee locaties die grenzen aan de oude graslandpolders van de Hoeksche Waard (Oudeland van Strijen) blijkt de score aan Veldmuizen nog hoger te zijn. Respectievelijk 86 en 88 % van het aantal prooien van deze 2 plaatsen bestond uit Veldmuis.

Dit maakt overigens het pluizen van deze partijen wel een zaak voor volhouders!!

In een Veldmuis daljaar, zoals vorig jaar, blijkt dat de Ransuilen dan als meest favoriete prooi overschakelen op Bosmuizen. Dit jaar was dat aantal Bosmuizen dus gering.

Ondanks het talrijk voorkomen in de Hoeksche Waard en Tiengemeten van Bosspitsmuizen spelen ze in het Ransuilmenu geen rol van betekenis. Slecht 0,3% van het totale aantal prooien van Ransuilen bestond uit Bosspitsmuis, oftewel 7 ex. op 2204 prooien.

Hoe anders zijn deze verhoudingen bij Bos- en Kerkuil. Hier werden op een totaal van 577 prooidieren maar liefst 143 Bosspitsen aangetroffen, oftewel bijna 25%. Ook hier blijft echter de Veldmuis met een aandeel van 51% veruit de talrijkste prooidiersoort.

Voor het eerst sedert een aantal jaren kon in polder groot Koninkrijk weer een flinke hoeveelheid materiaal worden verzameld. Hierin werden tot onze niet geringe verrassing 9 verschillende prooidiersoorten in aangetroffen met als leuke uitschieters de zeldzame Noordse woelmuis, Rosse Woelmuis en Aardmuis.

Een andere locatie waar altijd veel variatie in het menu is aangetroffen bevindt zich nabij Strijensas. Ooit werden hier in een griendje 28 Ransuilen aangetroffen. Sedert enige jaren huist nu ook een paartje Bosuilen in het griendje en dit jaar werden slechts 3 Ransuilen op de winterroestplaats vastgesteld en kon nauwelijks materiaal worden verzameld.

Vast staat dat 2001 als een echt Veldmuisseizoen de geschiedenis in zal gaan, en dus niet het meest uitgelezen jaar maakte om naar zeldzaamheden te zoeken. Toch werden wederom een aantal nieuwe locaties bekend waar Noordse woelmuis, Rosse woelmuis en Aardmuis werden vastgesteld. Deze als

vrij bijzonder te boek staande soorten zijn inmiddels van een flink aantal locaties in de Hoeksche Waard en Tiengemetten bekend geworden.

Braakballen pluizen is een nuttige en interessante bezigheid. Hoe meer kennis er wordt verzameld hoe leuker de uitkomsten worden. Mochten meer mensen geïnteresseerd zijn om mee te doen aarzel dan niet contact op te nemen met één van de medewerkers. Wij helpen U graag op weg.

Janus Verkerk, mede namens Han en Martin Benard, Joke Boerlage, Dick van Houweligen, Huub en Merijn van den Hoogenhoff, Peter Londerman en Ronald in't Veld

## **VERSLAG VWG-VERGADERING D.D. 29 MAART 2001**

Alle aanwezigen worden welkom geheten, speciale gast van vanavond: Ben v.d. Velde

Nieuwe initiatieven: 2 BMP-plots: Heinenoord oostelijk van de tunnel en Zeehondenplaat.

In Vogelvlucht: Groot succes, waardering wordt uitgesproken. Artikelen mogen na toestemming van de auteur gebruikt worden voor andere publicaties, zoals de regionale nieuwsbrief van Sovon. Piet coördineert dit. De districtscoördinator van Sovon, Aad den Boer komt op de verzendlijst. Gerard geeft aan Joke door welke instanties ook op de verzendlijst kunnen komen.

Stichting Rietgors: Gevraagd wordt of er vanuit de VWG belangstelling bestaat voor 2 vacatures.

Ganzenverstoring door vliegtuigen: Gerard geeft toelichting. Oudeland van Strijen wordt gebruikt voor oefeningen van noodlandingen. Nagegaan zal worden of dit in overeenstemming is met de Vogelrichtlijn. Gevraagd wordt aan Gerard alle gevallen van laagvliegende vliegtuigen in de HW of de Delta aan hem door te geven: datum, plaats, registratienummer vliegtuig.

Ganzenproblematiek: Jacht is niet meer toegestaan. Voor schade worden de boeren gecompenseerd (uitkering van NLG 10 mln. in 2000!). Daarnaast zijn er gedoogzones. In ZH is dit slechts 500 ha. (van de 20.000 ha. landelijk). Tendens is dat ganzen steeds meer foerageren op akkerland, zeker in de herfst. Verwacht mag worden dat er vanuit landbouworganisaties protestacties gaan komen in verband met de schade door ganzen. Hiervoor is begrip. Goed overleg tussen LTO, Waterschap en Natuurorganisaties is de beste weg tot oplossingen. Dit gebeurt reeds op Goeree. Het is dus van groot belang dat feiten met betrekking tot de ganzen door ons goed vastgelegd worden. Dit gebeurt nu op de formulieren van de wintertellingen voor de Provincie. Deze gegevens ook binnen HWL bewaren. Naast registratie van soort en aantal ook terrein, voedselkeuze en periodes. Oplossing is de telformulieren met deze gegevens aan te vullen en een kopie aan Arie te verstrekken. Het is iets extra's ten opzichte van de bestaande structuur, doch hiermee anticiperen we op toekomstige problematiek. Er komt nog een nader voorstel omtrent een uniforme aanlevering van gegevens.

Groen meldpunt: Cees is helaas verhinderd. Tijdens de vergadering worden enerzijds negatieve en anderzijds positieve ervaringen medegedeeld. Punt is dat er onvrede bestaat omtrent de huidige gang van zaken. Het gevoel leeft te veel dat er te weinig gedaan wordt met de meldingen en dat er te weinig feedback is. Afgesproken is dat dit proces beter gevolgd gaat worden. Het is hoe dan ook de bedoeling dat meldingen serieus behandeld worden. Soms heeft de Politie echter geen mogelijkheden, een delict moet namelijk bewezen worden. Terugkoppeling is uiteraard altijd noodzakelijk. In de najaarsvergadering zal geëvalueerd worden wat er met de meldingen vanaf april 2001 is gebeurd. Blijven hangen in het verleden lost het probleem namelijk niet op. Naar aanleiding van deze discussie vraagt Rob om een schema van de jacht. Ronald zal zorgen dat iedereen dit ontvangt.

Monitoring natuurontwikkelingsgebieden voor het Waterschap: Indien hiervoor alsnog belangstelling bestaat garne melden bij de afdelingscoördinatoren.

Vogelcursus: Er is medegedeeld hoe de cursus tot stand is gekomen, aantal deelnemers en dat gesproken kan worden van een gelaagde cursus. VWG is niet ingelicht (voor deelname of participeren

in de organisatie). De cursus is onder tijdsdruk tot stand gekomen en had als doelgroep mensen met geen of weinig kennis over vogels. Bij een volgende organisatie zullen de afdelingscoördinatoren ingelicht worden en kunnen zij dit uitzetten binnen de afdeling.

Aan de orde gekomen bij de rondvraag:

- 'In Vogelvlucht' zal via de afdelingscoördinatoren worden verstrekt.
- Voorstel om OLS in 2002 of 2003 weer eens integraal op broedvogels te inventariseren.
- Eksters mogen alleen met jachtrecht gevangen worden, afschieten wel toegestaan.

Janus beëindigt de vergadering met een anekdote van een wilde eend die door een flitspaal op de bon is geslingerd!

## **AGENDA**

- 5 januari 2002 : Ganzenexcursie 9.00uur vanaf het NEC.
- 22 februari 2002 : Sluitingsdatum voor kopij 'In Vogelvlucht' no 6
- 7 maart 2002 : Voorjaarsvergadering VWG-HWL in Klein Profijt, 20.00uur.

## **BIJLAGEN**

Resultaten braakbalonderzoek ( 2 schemas )

Verspreidingskaarten roofvogels ( 6 kaarten )

Adreslijst leden vogelwerkgroep HWL.